24/03/2021

Καμία χώρα δεν πορεύεται χωρίς θωρακισμό του εθνικού κύρους

/ Ελλάδα 1821 - 2021

Στην Καλαμάτα, που γιόρταζε, την Τρίτη 23 Μαρτίου, τα 200 χρόνια από την Απελευθέρωσή της από τον Οθωμανικό ζυγό, βρέθηκε ο τέως Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, Προκόπης Παυλόπουλος. Εκεί, στο Μέγαρο Χορού της Μεσσηνιακής πρωτεύουσας, το απόγευμα, ο τέως ΠτΔ πραγματοποίησε ομιλία για την επέτειο των 200 χρόνων από την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Ο επίτιμος καθηγητής της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Προκόπης Παυλόπουλος, στην ομιλία του με θέμα «Όψεις της πορείας του Ελληνικού Έθνους. Ρίζες και προοπτικές», επισήμανε τα εξής:

«Ένας πρόσφορος και, ταυτοχρόνως, ουσιαστικός τρόπος, προκειμένου να συνειδητοποιήσουμε ως Έλληνες τη σημασία του εορτασμού των 200 χρόνων από την Εθνεγερσία του 1821, έγκειται και στο ν’ αναχθούμε στο μυθικό θεό των

Ρωμαίων, τον Ιανό. Κάπως έτσι, κατ’ αυτή την, άκρως συμβολική, χρονιά και επέτειο, εμείς, οι Έλληνες, πρέπει να γυρίσουμε πίσω, για να νιώσουμε βαθιά μέσα μας «από πού ερχόμαστε». Πρέπει να μείνουμε και στο παρόν, για να γνωρίζουμε πού βρισκόμαστε και τι έχουμε επιτύχει, ιδίως όμως πόσες μεγάλες «ευκαιρίες» αφήσαμε να πάνε χαμένες και γιατί. Πρωτίστως, όμως, οφείλουμε να κοιτάξουμε μπροστά, με προοπτική απώτερου μέλλοντος, για ν’ αποφασίσουμε πού πρέπει να πάμε.

Α. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο και σε αυτή την κορυφαία συγκυρία αναδύεται, ως αυτονόητη θεμελιώδης προτεραιότητα, η ανάγκη διευκρίνισης των προϋποθέσεων γέννησης και της μετέπειτα πορείας του Ελληνικού Έθνους. Και γιατί ο όρος «Εθνεγερσία του 1821» σηματοδοτεί, επίσης αυτονοήτως, την αυταπόδεικτη πραγματικότητα της Επανάστασης, μέσω της οποίας ένα από αιώνων προϋπάρχον Έθνος αποτίναξε τον οθωμανικό ζυγό, ύστερα από τετρακόσια χρόνια αιματοβαμμένης σκλαβιάς, γεγονός το οποίο τη διαφοροποιεί, ευθέως και αναντιρρήτως, από άλλες επαναστατικές διεργασίες της εποχής, όπως η «Ένδοξη Επανάσταση» του 1688 στην Αγγλία, η Αμερικανική Επανάσταση του 1776 και η Γαλλική Επανάσταση του 1789. Αλλά και γιατί έχουν διατυπωθεί εντελώς πρόχειρες θέσεις, σύμφωνα με τις οποίες η γέννηση του Ελληνικού Έθνους δήθεν «συμπίπτει», αδιακρίτως, με την Εθνεγερσία του 1821 και τη μετέπειτα ίδρυση του Νεότερου Ελληνικού Κράτους.

Β. **Κατ’ ιστορική και θεσμικοπολιτική λοιπόν ακρίβεια, η Εθνεγερσία του 1821 υπήρξε η αφετηρία της μετέπειτα δημιουργίας -οριστικώς με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου του 1830- του Νεότερου Ελληνικού Κράτους, υπό τη μορφή Έθνους-Κράτους που οργανώθηκε με βάση τους θεσμούς της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας.**

1. **Κατά συνέπεια, η υπό τα ως άνω δεδομένα δημιουργία του Νεότερου Ελληνικού Κράτους, υπό την μορφή Έθνους-Κράτους, καταδεικνύει ευχερώς ότι, από αμιγώς εθνολογική άποψη, το Ελληνικό Έθνος είναι πολύ προγενέστερο της Εθνεγερσίας του 1821.** Αντιστοίχως, κατ’ ιστορική και κοινωνιολογική -επομένως κατ’ εθνολογική- ακρίβεια, είναι εντελώς διαφορετική η κατεύθυνση, η οποία πρέπει να υιοθετηθεί για την αποκάλυψη των καταβολών και των ριζών του Ελληνικού Έθνους. Και κατά την επικρατέστερη -αλλά και εθνολογικώς επαρκώς τεκμηριωμένη- άποψη, η γλώσσα είναι εκείνη η οποία αποτελεί, τουλάχιστον κατά κανόνα, το «όχημα» εξελικτικής δημιουργίας ενός Έθνους.

2. **Επομένως, η Ελληνική Γλώσσα -η οποία γράφεται και ομιλείται ουσιαστικώς αδιαλείπτως πάνω από τρεις χιλιετίες, «προνόμιο» που ουδεμία άλλη γλώσσα στην ιστορία της Ανθρωπότητας μπορεί να διεκδικήσει- είναι εκείνη η οποία υπήρξε το «όχημα» της εξελικτικής**

δημιουργίας του Ελληνικού Έθνους.

Μέσα από αυτήν τη μακραίωνη εξέλιξή της η Ελληνική Γλώσσα, εκτός από «όχημα» σταδιακής δημιουργίας του Ελληνικού Έθνους, υπήρξε και δημιουργός της Ελληνικής Παιδείας, ήτοι του συνόλου των έργων του Πνεύματος και της Τέχνης, και συνιστά πάντα τη βάση του Ελληνικού Πολιτισμού. Επιπλέον, αποτελεί αδιαμφισβήτητο ιστορικό κεκτημένο ότι η Ελληνική Παιδεία και ο Ελληνικός Πολιτισμός έχουν ως κορωνίδα την Ελευθερία της Σκέψης και Διανόησης.

Γ. **Κατά τον Andre Malraux, στη μνημειώδη ομιλία του της 28ης Μαΐου 1959 για την πρώτη φωταγώγηση της Ακρόπολης, ο Ελληνικός Πολιτισμός ήταν ο πρώτος Πολιτισμός χωρίς «ιερό βιβλίο», όπου η λέξη ευφυΐα σημαίνει να θέτεις ερωτήματα**. Και ήταν, πρωτίστως, αυτή η Ελευθερία της Σκέψης και της Διανόησης που επέτρεψε στο Ελληνικό Πνεύμα να μετατρέψει την πληροφορία και την εμπειρία σε Γνώση και τη Γνώση σε Σοφία, ήτοι Επιστήμη.

1. Η μακραίωνη πορεία του Ελληνικού Έθνους πάνω στο «όχημα» της Ελληνικής Γλώσσας η οποία, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, γέννησε, ιδίως κατά την Κλασική Ελληνική Αρχαιότητα, τον Ελληνικό Πολιτισμό, γνωρίζει και σήμερα την καταξίωσή της μέσα από την αδιαμφισβήτητη ιστορική αλήθεια ότι ο Πολιτισμός αυτός ήταν, είναι και θα παραμείνει και η βάση του κοινού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού. Κατά συνέπεια, αν ο Ευρωπαϊκός Πολιτισμός απωλέσει τις ως άνω Ελληνικές του «ρίζες», θα χάσει την ίδια του την «ταυτότητα». Επίσης, ουδείς μπορεί ν' αμφισβητήσει -ακόμη και μέσα από τα θεσμικά δεδομένα της Έννομης Τάξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης- ότι το «αέτωμα» του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού φέρει τη «σφραγίδα» του τριπτύχου του Αρχαίου Ελληνικού Πνεύματος, των θεσμών και της έννομης τάξης της Αρχαίας Ρώμης και της Χριστιανικής Διδασκαλίας.

2. Κάπως έτσι διαγράφεται, εδώ και 3000 χρόνια, η πορεία του Ελληνικού Έθνους με «όχημα» την Ελληνική Γλώσσα και με τις ανεκτίμητης αξίας πνευματικές «αποσκευές» ενός Πολιτισμού που η απαστράπτουσα διαχρονικότητά του οιονεί «καταυγάζει», ακαταπαύστως, το παγκόσμιο πνευματικό στερέωμα. Αυτή είναι η μεγάλη «κληρονομιά» μας ως Ελλήνων. Και κατ' αυτή την ιστορική, κυριολεκτικώς, περίοδο του εορτασμού των 200 χρόνων από την Εθνεγερσία του 1821 είναι καιρός ν' αποδείξουμε ότι δε θα πρόκειται για απλή Επέτειο. Η περίοδος αυτή πρέπει ν' αξιοποιηθεί ως χρονικό διάστημα βαθιάς περίσκεψης και συνειδητοποίησης του δικού μας χρέους.

Δ. Είναι αλήθεια ότι σε αυτά τα 200 χρόνια λειτουργίας του Νεότερου Ελληνικού Κράτους τα επιτεύγματα υπήρξαν πολλά και σημαντικά.

1. Το πρώτο και κύριο επίτευγμα είναι η σημερινή έκταση του εδάφους της Πατρίδας μας. Ας θυμηθούμε τα σύνορα του Ελληνικού Κράτους το 1830 και, κάνοντας τη σύγκριση, μπορούμε να διαπιστώσουμε ευχερώς ότι η Ελλάδα του 2021 είναι ένα σεβαστό, και από αυτή την άποψη, Κράτος του ευρύτερου ευρωπαϊκού χώρου. Σε αυτό πρέπει να προσθέσουμε το μέγιστο επίτευγμα της έγκαιρης εισόδου της Ελλάδας στη χορεία των Κρατών-Μελών της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης και του σκληρού πυρήνα της, της Ευρωζώνης.

2. Κατά δεύτερο λόγο, η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας ουδεμία σύγκριση έχει μ’ εκείνη των αρχών του Νεότερου Ελληνικού Κράτους. Ενώ συνεχώς βελτιώνεται, με κύριο άξονα το επίπεδο διαβίωσης του Ελληνικού Λαού και τις προοπτικές ανάπτυξης της Οικονομίας μας. Και σε αυτό, όπως ήδη επισημάνθηκε, έχει συμβάλει καθοριστικώς η πορεία της χώρας μας εντός Ευρωζώνης. Όχι ότι δεν υπάρχουν πάντα σημαντικά προβλήματα, κυρίως ανισοτήτων, πλην όμως σ’ εμάς εναπόκειται να μειώσουμε δραστικά τις παρενέργειές τους.

3. Στα σημαντικά αυτά επιτεύγματα συμπεριλαμβάνεται και η πορεία της Δημοκρατίας μας, ιδίως μετά τη Μεταπολίτευση και πάνω στη βάση του Συντάγματος του 1975, του μακροβιότερου και πιο ολοκληρωμένου «Θεμελιώδη Νόμου» στη Συνταγματική μας Ιστορία. Αντίστοιχη είναι και η πρόοδος αναφορικά με τη λειτουργία της Αντιπροσωπευτικής μας Δημοκρατίας, ως διαδικασίας εγγύησης της Ελευθερίας, μέσα από την απόλαυση των δικαιωμάτων κάθε μορφής, τα οποία απορρέουν από αυτή αλλά και, εν τέλει, τη «συνθέτουν».

4. Τέλος, **έχουμε χρέος να εμπνεόμαστε από τα τεράστια επιστημονικά επιτεύγματα -σε όλο το πεδίο των Επιστημών- των Ελλήνων εντός και εκτός Ελλάδας.**

Ε. Στα λάθη μας -πολλά και μεγάλα, δυστυχώς- κατά τη διάρκεια αυτών των 200 χρόνων λειτουργίας του Νεότερου Ελληνικού Κράτους πρέπει να σταθούμε όχι ως απλοί «παρατηρητές», αλλά ως συνειδητοποιημένοι πολίτες που τα ανιχνεύουν και τ’ αναλύουν με ακρίβεια και ειλικρίνεια, για να μην τα επαναλάβουμε.

1. **Το μείζον λάθος υπήρξαν οι διχόνοιες και οι διχασμοί, εν πολλοίς απόρροια του φθόνου, ο οποίος τείνει να καταστεί οιονεί «εθνικό» μας χαρακτηριστικό. Δίχως αυτούς -ή δίχως την «εκκωφαντική» έντασή τους- σίγουρα η Ελλάδα θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη.**

2. Άλλο μεγάλο λάθος υπήρξε η επικράτηση του λαϊκισμού, ως «γνώμονα» λήψης σημαντικών αποφάσεων. Και αυτός ο λαϊκισμός, όταν μάλιστα καθοδηγείται από τον υπολογισμό του λεγόμενου «πολιτικού κόστους», γίνεται κυριολεκτικώς «τοξικός» για το κύρος και τη δημοκρατική νομιμοποίηση των εκάστοτε πολιτικών ηγεσιών.

ΣΤ. Η εμπειρία του παρελθόντος, υφ' όλες της τις εκφάνσεις, προσδιορίζει, σε μεγάλο βαθμό, και το μέγεθος των ευθυνών μας μπροστά στο δύσκολο μέλλον που ανοίγεται μπροστά μας, καθώς και τους γενικούς άξονες των προτεραιοτήτων, τις οποίες οφείλουμε να υιοθετήσουμε.

1. **Ουδεμία Χώρα, και ιδίως Χώρα με τις ιστορικές καταβολές της Ελλάδας και του Ελληνικού Έθνους, μπορεί να πορευθεί με ασφάλεια στο μέλλον του δύσκολου κόσμου που μας περιβάλλει, δίχως να έχει θωρακίσει προηγουμένως το εθνικό της κύρος.** Και για τη χώρα μας, τούτο επιβάλλει, πρωτίστως, την άνευ υπαναχωρήσεων και υποχωρήσεων και υπό όρους αρραγούς ενότητας υπεράσπιση των Εθνικών μας Θεμάτων και των Εθνικών μας Δικαίων, πάνω στη στέρεη βάση του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου.

2. Επιβάλλει, επίσης, τη διαδραμάτιση πρωταγωνιστικού ρόλου στο, παγκόσμιας εμβέλειας, εγχείρημα της ολοκλήρωσης του Ευρωπαϊκού Οικοδομήματος μέσω της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Έτσι ώστε η Ευρωπαϊκή Ένωση να διαδραματίσει, από την πλευρά της, και τον πλανητικό ρόλο που της αναλογεί, κατά τη Δημοκρατία της και τον Πολιτισμό της, κυρίως αναφορικά με την εμπέδωση του Ανθρωπισμού, της Ειρήνης, της Δημοκρατίας και της Δικαιοσύνης, κατ' εξοχήν δε της Κοινωνικής Δικαιοσύνης.

3. Τέλος, έχουμε ύψιστο Εθνικό χρέος ν' αξιοποιήσουμε, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού της Χώρας, και ιδίως των νέων, για να δείξει η Χώρα μας, urbi et orbi, τις τεράστιες δυνατότητές της σε όλο το φάσμα της επιστημονικής αλλά και της επαγγελματικής δημιουργίας, αναβαθμίζοντας έτσι δυναμικώς το επίπεδο του Λαού μας αλλά και την πέραν των συνόρων μας «ακτινοβολία» της Ελλάδας. Τούτο προϋποθέτει, μεταξύ άλλων φυσικά, μια οργανωμένη και μακρόπνοη μεταρρύθμιση της Παιδείας μας, σε όλες τις βαθμίδες της, βασισμένη στις θεμελιώδεις αρχές και αξίες του Πολιτισμού μας, καθώς και στις βασικές δημιουργικές συνιστώσες της Εθνικής μας «ταυτότητας», δίχως όμως -σε καμία περίπτωση- να «κόβονται», καθ' οιονδήποτε τρόπο, οι τόσο παραγωγικοί δίαυλοι επικοινωνίας και συνεργασίας με τον αντίστοιχο διεθνή περίγυρο.

4. Το ως άνω, καίριας προτεραιότητας και σημασίας, εγχείρημα μπορεί να ευοδωθεί μόνον όταν ενστερνισθούμε και κάνουμε πράξη την Αριστεία, ως μέθοδο και διαδικασία απόδοσης σε καθέναν αυτού που πραγματικά του ανήκει, κατά την αξία του και την προσωπικότητά του. Όταν, δηλαδή, αφήσουμε κατά μέρος το φθόνο, που κατά την ιδιοσυστασία του περιθωριοποιεί ή και ισοπεδώνει την υπεράσπιση της αξίας του Ανθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του.

Εν είδει επιλόγου, και με βάση τα δεδομένα της κατά τ' ανωτέρω σύνδεσης μεταξύ του Έθνους μας, της Γλώσσας μας και του Πολιτισμού μας, είναι ανάγκη ν' αναδειχθεί εκείνη η προτεραιότητά μας για το μέλλον, η οποία αφορά την ενεργό συμμετοχή, και μάλιστα σε πρωταγωνιστικό ρόλο, της Χώρας μας στο Διάλογο των Πολιτισμών. Μια τέτοια θεώρηση της Γλώσσας και του Πολιτισμού, με αφετηρία την Ελληνική Γλώσσα και τον Ελληνικό Πολιτισμό, αποδεικνύει ότι είναι ακριβώς αυτός το Διάλογος των Πολιτισμών που δίνει ηχηρή απάντηση στους ανιστόρητους εκείνους οι οποίοι ισχυρίζονται ότι υπάρχει σήμερα δήθεν «σύγκρουση» μεταξύ Πολιτισμών.

Ας γίνει κατανοητό τούτο: Στους ταραγμένους καιρούς που ζούμε δεν υπάρχει σύγκρουση Πολιτισμών, αφού κανένας πραγματικός Πολιτισμός δεν μπορεί, από τη φύση του, να συγκρούεται με άλλους, εξίσου πραγματικούς, Πολιτισμούς.

Η αλήθεια είναι, λοιπόν, ότι πολλές φορές, δυστυχώς -όπως συμβαίνει στην εποχή μας- υπάρχει έλλειψη επικοινωνίας και αλληλοκατανόησης μεταξύ Πολιτισμών, γεγονός που δυσκολεύει επικίνδυνα την ειρηνική συνύπαρξη των Λαών. Επομένως, ενδεδειγμένη λύση είναι η κίνηση προς την αντίθετη κατεύθυνση, ήτοι η επιλογή του Διαλόγου μεταξύ των Πολιτισμών, στον οποίο ο Ελληνικός Πολιτισμός, με θεμέλιο την Ελληνική Γλώσσα και τα επιτεύγματά της στο χώρο του Πνεύματος, οφείλει και μπορεί, υπό όρους ισοτιμίας προς τους άλλους Πολιτισμούς και υπό συνθήκες αμοιβαίου σεβασμού, να διαδραματίσει πολλαπλώς σημαντικό ρόλο στο σύγχρονο Κόσμο".